

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Rxplicatur virtualis distinctio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

conueniendi, & disconueniendi per rationem, subdistinguo; idem re, & ratione concedo: idem re & ratione distinctum, nego minorem: ergo animal, & rationale distinguuntur: realiter nego consequentiam; per rationem, concedo consequentiam.

Obiiciunt septimò Scotistæ: Animal in homine fundat realem similitudinem cum equo, & rationale in eodem homine fundat realem dissimilitudinem cum eodem equo: sed idem respectu eiusdem non potest fundare realem similitudinem, & realem dissimilitudinem respectu eiusdem: ergo animal, & rationale realiter distinguuntur. Nonnulli respondent hominem secundum se non esse similem, aut dissimilem equo, sed ratione operationum, quas habet, quibus immediatè similitudo, aut dissimilitudo conuenit. Ex quo fit hominem, & equum habentes plures operationes distinctas posse habere quasdam inter se similes, v.g. sensationes, quæ in homine, & equo similes sunt, & alias operationes proprias vniuersalique speciei, quæ inter se sunt valde dissimiles, sicuti sunt actus ratiocinandi in homine, & hinniendi in equo. Contendunt alij similitudinem, & dissimilitudinem immediatè competere substantiis, quia homo secundum se similis est equo, in hoc quod est posse sentire, & dissimilis in hoc quod est posse ratiocinari. In hac re tantum potest esse controversia de nomine in qua certum esse debet similitudinem, & dissimilitudinem semper dicere tanquam rationem fundandi accidentia, quod omnes affirmant cum Aristotele dicente, similitudinem, & dissimilitudinem fundari in qualitate, & æqualitate, & in æqualitate in quantitate, siue hæ relationes immediatè denominent accidentia, in quibus fundantur, siue etiam hanc denominationem, ipsis substantiis immediatè impertiantur, de quo non curo. Respondeo independentè à quacunque sententia eundem hominem per ordinem ad has operationes, quas continet eiusdem rationis cum aliis operationibus, quæ sunt in equo, posse physicè secundum totam physicam entitatem dici similem equo, & eundem hominem secundum eandem physicam entitatem, physicè indiuisibiliter sumptam posse esse dissimilem equo in ordine ad alias operationes, quibus alie eiusdem rationis in equo non correspondent, quia sicut idem homo secundum eandem rationem physicam physicè indiuisibiliter sumptam potest esse principium operationum similium aliis equi operationibus, v.g. sensationum; & principium operationum dissimilium omnibus equi operationibus, v.g. intellectuum, sic potest in ordine ad has dici dissimilis, & similis in ordine ad illas. Quod si similitudo, & dissimilitudo opponantur, non ideo sub quacunque ratione repugnant in eodem subiecto in ordine ad eundem terminum, quando sumuntur in ordine ad distinctas operationes. Addit Arriaga tantum opponi omnimodam similitudinem cum quacunque dissimilitudine, non verò aliqualem similitudinem, cum aliquali dissimilitudine, sicuti non opponitur calor non summus cum frigiditate non summa; componuntur enim calor ut quatuor cum frigiditate ut quatuor in eodem subiecto existente, licet non componatur summus calor cum aliquo frigiditatis gradu: sic in homine accidere ait Arriaga, qui non est summè similis equo, sed aliquo modo similis, cum quo componi potest aliqua dissimilitudo, quæ tantum dicit hominem non esse summè similem, sicuti componuntur in eodem subiecto lux ut quatuor, & tenebræ ut quatuor, id est priuatio quatuor graduum lucis, licet non possit componi subiectum summè lucidum cum aliqua lucis priuatione. Nonnihil doctrina rem explicat, verumtamen non ex illa præcisè potest prædicta difficultas satisfieri, quia in subiecto calido ut quatuor, & frigidum ut quatuor, dantur calor & frigiditas qualitates distinctæ, à quibus subiectum frigidum, & calidum denominatur, & non potest idem subiectum secundum eandem formam ab alia indistinctam constitui secundum quid calidum, & secundum quid frigidum. In præsentem autem secundum opinionem, quæ relationes non distinguit à fundamento, & termino, videtur concedi idem subiectum secundum eandem formam indiuisibilem constitui simile, & dissimile, si animal, ratione cuius homo est similis, & rationale ratione cuius est dissimilis, inter se non distinguuntur. Standum ergo est priori solutioni & dicendum eandem entitatem respectu eiusdem termini dici similem in ordine ad aliquas operationes, quas in se continet, & dissimilem in ordine ad alias operationes, quia semper simili-

tudo, & dissimilitudo in ordine ad operationes tanquam ad rationes fundadi desumitur, præcisè enim operationibus, & accidentibus, similitudo in substantiis non reperitur.

PUNCTUM IV.

De distinctione virtuali in ordine ad prædicata contradiçtoria.

§. I.

Explicatur virtualis distinctio.

Non agimus de distinctione fundamentali in ordine ad ens rationis, quam nonnulli virtuales appellant, ex vi cuius intellectus fundamentum desumit ad singendam distinctionem rationis inter prædicata realiter identificata, sed de distinctione virtuali reali in ordine ad prædicata opposita, & contradiçtentia. Scopum difficultatis explico. Rem virtualiter, aut eminenter esse aliquid non est formaliter esse tale, sed continere proprietates, & virtutes, quas continet aliud, ita ut possit idem præstare, quod præstat aliud, aut quod præstaret, si esset formaliter tale. In hoc sensu dicimus pecunias esse quodammodo omnia, quia omnia quæ possunt aliis comparari pecuniis acquiri possunt. In eodem sensu dicimus sensum internum esse eminenter omnes externos, quia omnia obiecta quæ pluribus externis sensibus percipimus, vno interno attingimus, dicimus etiam Solem, & alias causas vniuersales eminenter esse ignem, & alias causas particulares, quia id potest præstare vnus Sol vniuersalis causa, quod plures particulares possunt efficere. In hoc sensu virtualiter esse distinctum non erit distinctionem in se habere, sicuti Solem esse virtualiter ignem non dicit in se continere essentiam ignis, sed id posse præstare sine distinctione reali, quod virtute distinctionis, quam in se habent, præstant alie entitates, ita ut in ordine ad illa, quæ distinctionem consequuntur, non desideretur distinctio formalis vera, & realis in tali entitatè, etiam si nulla ratione in ipsa reperitur, sed summa identitas, sicuti non desideratur in Sole natura ignis in ordine ad producendum calorem, quem posset producere, si formaliter natura ignis haberet, quia etiam illam non habeat, eundem calorem potest Sol producere per suam naturam, etiam si realiter non sit ignis, quem posset producere, si esset ignis. Dicimus ergo distincta virtualiter illa extrema, quæ in re nullam habeant distinctionem, sed realiter omnino sunt idem, præstant tamen idem quod præstarent si realiter essent distincta.

Catèrum hæc virtualis distinctio potest considerari in ordine ad effectus ad extrà productos, & intrinsecè in ordine ad illa quæ de eadem entitate prædicantur, & quæ ex se independentè ab hac virtuali distinctione sine contradictione non possunt eidem entitati conuenire, sicuti sunt communicari, & non communicari, produci, & non produci, & alia huiusmodi. Distinctionem virtuales in ordine ad plures effectus ad extrà productos ab eadem indiuisibili entitate, qui ab aliis causis distinctis producuntur, monstrant exempla adducta ex causis vniuersalibus, quarum vna simplex & indistincta producit omnes effectus, quos alie causæ realiter distinctæ producunt, & quos non vna tantum particularis causa sine consortio aliis particularis à se distinctæ posset producere. Difficultas est de distinctione in ordine ad prædicata, quæ ex se dicunt contradictionem, & ratione huius virtualis distinctionis in eadem entitate possunt reperiri absque vlla repugnantia, ita ut illa prædicata ex se contradiçtentia ratione subiecti quasi exuant contradictionem, & absque illa in eadem confluant entitatem.

§. II.

Quid de hac distinctione virtuali sentiendum sit in diuinis: ubi illius natura magis explicatur.

Distinctionem hanc virtuales cum summa identitate in Deo constituunt doctissimi, & grauissimi Theologi: illam expressè docet Caietan. 1. parte, q. 32. art. 1. §. 14.